

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2019-2020) – Nr. 2-K
28 mei 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Manuela Van Werde en Sarah Smeyers
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Samenstelling van de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Kurt De Loor.

Vaste leden:

Allessia Claes, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Manuela Van Werde, Katja Verheyen;
 Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Guy D'haeseleer;
 Vera Jans, Joke Schauvliege;
 Steven Coenegrachts, Mercedes Van Volcem;
 An Moerenhout, Tine Van den Brande;
 Kurt De Loor.

Plaatsvervangers:

Inez De Coninck, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Lorin Parys;
 Leo Pieters, Klaas Sloomans, Frieda Verougstraete-Deschacht;
 Katrien Partyka, Katrien Schryvers;
 Jean-Jacques De Gucht, Gwenny De Vroe;
 Ann De Martelaer, Gustaaf Pelckmans;
 Maxim Veys.

Toegevoegde leden:

Tom De Meester.

Documenten in het dossier:

19-A	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen – Nr. 2-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
18-A	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
12	(2019-2020) – Nr. 1: Evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
17-A	(2019-2020) – Nr. 1: Algemene toelichting
17-A-W	(2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen
17-A-X	(2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen
20	(2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
290	(2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

I.	Vooraf schriftelijk ingediende vragen en antwoorden	4
1.	Vragen en antwoorden betreffende Onroerend Erfgoed	4
1.1.	Vragen van Manuela Van Werde met antwoorden van de minister...	4
1.2.	Vragen van de CD&V-fractie met antwoorden van de minister	5
2.	Vragen en antwoorden betreffende Wonen	9
2.1.	Vragen van Katja Verheyen met antwoorden van de minister	9
2.2.	Vraag van Steven Coenegrachts met antwoord van de minister	11
2.3.	Vragen van Mercedes Van Volcem met antwoorden van de minister	12
2.4.	Vragen van An Moerenhout met antwoorden van de minister	13
2.5.	Vragen van Maxim Veys met antwoorden van de minister	15
2.6.	Vragen van de CD&V-fractie met antwoorden van de minister	16
II.	Bespreking en indicatieve stemmingen	18
1.	Bijkomende vragen en antwoorden betreffende Onroerend Erfgoed	18
1.1.	Vragen en opmerkingen van Joke Schauvliege met antwoorden van de minister	18
1.2.	Vragen en opmerkingen van Mercedes Van Volcem met antwoorden van de minister	19
2.	Indicatieve stemming betreffende Onroerend Erfgoed	19
3.	Bijkomende vragen en antwoorden betreffende Wonen	19
3.1.	Aanvullende antwoorden van de minister	19
3.2.	Vragen en opmerkingen van Joke Schauvliege	20
3.3.	Vragen en opmerkingen van Vera Jans	20
3.4.	Vragen en opmerkingen van An Moerenhout	21
3.5.	Vragen en opmerkingen van Mercedes Van Volcem	21
3.6.	Vragen en opmerkingen van Maxim Veys	22
3.7.	Vragen en opmerkingen van Sarah Smeyers	23
3.8.	Antwoorden van de minister	23
3.9.	Reactie van Maxim Veys	25
3.10.	Repliek van de minister	25
4.	Indicatieve stemming betreffende Wonen	26
	Gebruikte afkortingen	27

De Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed besprak op 28 mei 2020 de onderdelen Wonen en Onroerend Erfgoed van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020, samen met de bijbehorende bepalingen van het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020 (zie *Parl.St.* VI.Parl 2019-20, nr. 290/1).

Overeenkomstig de werkafspraken in het Vlaams Parlement in het kader van de strijd tegen het coronavirus gaf Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, op 12 mei 2020 voor alle beleidsdomeinen de toelichting bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Deze toelichting wordt opgenomen in het verslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het ontwerp van decreet.

Ter voorbereiding van de bespreking van de begrotingsaanpassing en het bijbehorende programmadecreet in de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed hadden de leden hun technische vragen vooraf schriftelijk aan minister Matthias Diependaele bezorgd. De minister bezorgde zijn antwoorden eveneens vooraf schriftelijk aan de commissieleden.

(Tijdens de vergadering van de commissie waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

De aan de commissie toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 werden bij indicatieve stemming aangenomen door de commissie.

I. Vooraf schriftelijk ingediende vragen en antwoorden

1. Vragen en antwoorden betreffende Onroerend Erfgoed

1.1. Vragen van Manuela Van Werde met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Zowel in de begrotingsopmaak 2020 als nu in de aanpassing vind ik 47 keuro terug als subsidie voor erkende archeologiefondsen. Waar worden die middelen aan besteed aangezien er nog geen erkende archeologiefondsen zijn?

Antwoord 1:

Er zijn inderdaad geen erkende archeologiefondsen. Begroten is inschatten: elk begrotingsjaar gaan we er voorzichtigheidshalve van uit dat er 1 erkenningsaanvraag komt. Als de periode om een erkenning te vragen voorbij is zonder een aanvraag,erschikken we het bedrag van 47 keuro.

Vraag 2:

Een belangrijke doelstelling in de beleidsnota 2020-2024 is het in kaart brengen van de staat van het onroerend erfgoed in Vlaanderen. U wil samen met Monumentenwacht Vlaanderen data genereren voor de permanente monitoring van de fysieke toestand van het erfgoed. Hiervoor is een eenmalige subsidieverhoging van 40 keuro nodig voor Monumentenwacht Vlaanderen vzw. Waarvoor worden die

eenmalige middelen gebruikt? Zal men een databank creëren waarin de toestand van ons erfgoed wordt bijgehouden?

Antwoord 2:

We zijn nog in gesprek met Monumentenwacht Vlaanderen hierover. Momenteel ontbreekt een statistische verwerking van de data waarover monumentenwacht beschikt om een uitspraak te kunnen doen over de globale toestand van het onroerend erfgoed dat bij hen aangesloten is. Deze eventuele eenmalige subsidieverhoging laat Monumentenwacht toe om de huidige databanken (iMAKS en MAKsbo) verder te ontwikkelen voor monitoring en informatie-uitwisseling met het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Vraag 3:

In 2020 plant het Agentschap Onroerend Erfgoed om de gegevens over de uitvoering van het archeologiehoofdstuk in het werkjaar 2019 te verzamelen en te analyseren. Wanneer mogen we dit rapport verwachten?

Antwoord 3:

Ik zal het evaluatierapport archeologie over het werkjaar 2019 naar jaarlijkse gewoonte nog voor het zomerreces aan de Vlaamse Regering meedelen. De commissieleden kunnen het rapport dus eind juni 2020 verwachten.

1.2. Vragen van de CD&V-fractie met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Het krediet bestemd voor de financiering van de jaarlijkse beheerskosten voor de erfgoedleningen wordt verhoogd met 24 keuro. Kan verduidelijkt worden waarom die beheerskosten gestegen zijn? Is dat ten gevolge van een toename van het aantal leningen?

Antwoord 1:

De beheerskosten zijn afhankelijk van twee variabelen: het aantal onderhandelde (en dus nieuwe) erfgoedleningen en de uitstaande portefeuille.

De toename is het gevolg van meer nieuwe erfgoedleningen en van de uitstaande portefeuille.

Vraag 2:

Inzake het ondersteunen van onroerenderfgoedinitiatieven worden er niet langer subsidies voorzien voor de koepelstructuren Belforten en Koloniën van Weldadigheid en worden er wel subsidies voorzien voor de koepelstructuur Beukenwouden. Kan verduidelijkt worden waarom de Belforten en de Koloniën van Weldadigheid niet langer subsidies zullen ontvangen?

Antwoord 2:

Het is niet zo dat niet langer wordt voorzien in deze subsidies. Er zijn momenteel gewoon nog steeds geen koepelstructuren voor deze twee werelderfgoederen. Voor de Koloniën van Weldadigheid heeft dat natuurlijk alles te maken met het feit dat het in 2018 niet gelukt is om een plaats op de Werelderfgoedlijst te verzekeren. Voor de begijnhoven en de belforten – Vlaanderens oudste werelderfgoederen – hoopt mijn agentschap al enkele jaren dat een koepelstructuur zou worden opgericht. Daarvoor rekent het agentschap op de betrokken stadsbesturen. Het lijkt er nu op dat er eerst een structuur voor de begijnhoven zal zijn, die mogelijk nog in de tweede jaarhelft operationeel zou kunnen zijn.

Vraag 3:

Er wordt voorzien in een subsidieverhoging voor Monumentenwacht Vlaanderen voor het genereren van data voor de permanente monitoring van de fysieke

toestand van het erfgoed. Het in kaart brengen van de staat van het onroerend erfgoed is een belangrijk gegeven en in de eind vorig jaar besproken beleidsnota is dat terecht een belangrijke doelstelling. Hoe zal die monitoring aangepakt worden? Op welke elementen is de subsidieverhoging van 40 keuro voor Monumentenwacht Vlaanderen gebaseerd?

Antwoord 3:

Monumentenwacht kent op basis van actuele en uniforme gegevens de fysieke toestand van de objecten waarvan de eigenaar lid is. De huidige databanken (iMAKS en MAKSbo) laten toe een conditiescore te bepalen per object op basis van een inspectierapport. Zo kunnen ze hun leden maximaal informeren en sensibiliseren. Na verloop van tijd en na uitvoering van de nodige herhaalsinspecties, kunnen de opvolgingsscores vergeleken worden.

Door in te zetten op uniforme en kwaliteitsvolle inspecties over heel Vlaanderen kan Monumentenwacht betrouwbare data aanleveren over de globale toestand van het onroerend erfgoed dat is aangesloten bij hen.

Zoals al doorgegeven zijn we hierover nog in gesprek, een eventuele subsidieverhoging voorziet erin dat Monumentenwacht de huidige databanken (iMAKS en MAKSbo) verder kan ontwikkelen in functie van monitoring en informatie-uitwisseling met het agentschap

Vraag 4:

De algemene werking van erkende archeologiefondsen kan ondersteund worden, maar voorlopig zijn er nog geen erkende archeologiefondsen. Is er enig vooruitzicht dienaangaande? Zullen er naar de nabije toekomst toe wel archeologiefondsen erkend worden? Welke zijn de redenen dat er nog geen dergelijke erkende fondsen zijn?

Antwoord 4:

Neen, ik heb geen weet van initiatieven voor de oprichting van een archeologisch solidariteitsfonds. Vermits de erkenning pas mogelijk is na oprichting is er in de nabije toekomst dan ook geen erkenning te verwachten. De redenen dat er nog geen dergelijke fondsen zijn, zijn voor rekening van de betrokken sectoren. Ik ontvang wel signalen dat het intern solidariseren tussen grote en kleine spelers binnen de betrokken sectoren moeilijk ligt zonder overheidsbijdrage bij de eigenlijke archeologiekosten.

Vraag 5:

Wat de ondersteuning van onroerenderfgoedinitiatieven betreft, ontvangt Herita een investeringssubsidie van meer dan 1 miljoen euro. Dit voor de restauratie van de sites Kasteel van Horst, Fort Napoleon en Kasteel Beauvoorde. De restauratie van die sites is een goede zaak, maar hoe zit de verdeling van die middelen over die drie sites? Is daar duidelijkheid over?

Antwoord 5:

Voor 2020 wordt voorzien in 1.033.988 euro voor de investeringssubsidie, waarvan: 239.148 restbedrag meerjarenovereenkomst; 794.840 andere: 500.000 schadeclaim, 293.516 onvoorziene kosten en 1324 afronding.

Het restbedrag van de meerjarenovereenkomst is recht evenredig met de premiebedragen voor de verschillende sites. De premie van het Vlaamse Gewest voor het begrotingsjaar 2020 voor Herita is bepaald op 444.240,24 euro, dat is de totaalsom van de onderstaande premiebedragen:

Oostende: Fort Napoleon – Fase 2: dakwerken
Raming, exclusief btw: 395.852,42 euro

Subsidieerbaar bedrag raming, exclusief btw: 360.142,42 euro

Premie:

$349.642,42 \text{ euro} \times 0.70$ (60% open erfgoed + extra 10% vzw) = 244.749,69 euro

$10.500,00 \text{ euro} \times 0,20$ (ontsluitingswerken) = 2.100,00 euro

Totale premie: 246.849,69 euro

Holsbeek: Kasteel van Horst – vooronderzoeken

Raming, exclusief btw: 200.640,00 euro

Subsidieerbaar bedrag raming, exclusief btw: 200.640,00 euro

Premie:

$200.640,00 \text{ euro} \times 0.70$ (60% open erfgoed + extra 10% vzw) = 140.448,00 euro

Veurne: Kasteel van Beauvoorde – dringende consolidatie

Raming, exclusief btw: 26.202,50 euro

Subsidieerbaar bedrag raming, exclusief btw: 26.202,50 euro

Premie:

$26.202,50 \text{ euro} \times 0.70$ (60% - open erfgoed + extra 10% vzw) = 18.341,75 euro

Veurne: Kasteel van Beauvoorde – vooronderzoeken

Raming, exclusief btw: 55.144,00 euro

Subsidieerbaar bedrag raming, exclusief btw: 55.144,00 euro

Premie:

$55.144,00 \text{ euro} \times 0.70$ (60% open erfgoed + extra 10% vzw) = 38.600,80 euro

Vraag 6:

Het vereffeningskrediet bestemd voor de ondersteuning van een kwaliteitsvol erfgoedbeheer wordt verhoogd met 4,3 miljoen euro. Kan de minister de redenen voor die verhoging nader duiden?

Antwoord 6:

Onder de ondersteuning van een kwaliteitsvol erfgoedbeheer rekent Onroerend Erfgoed alle premies aan. In 2019 had Onroerend Erfgoed 5,5 miljoen euro te weinig vereffeningskrediet om alle betalingsaanvragen te honoreren. Deze vereffeningen schuiven door. Naast dit gegeven resulteren andere prognoses in een totale toename van 4,3 miljoen euro.

Vraag 7:

Bij de bespreking van de initiële begroting 2020 beklemtoonde de minister dat er voor deze regeerperiode een extra bedrag van 80 miljoen euro werd voorzien voor de afbouw van de wachtlijsten. Hoe evolueert die afbouw van de wachtlijsten? Wordt er dienaangaande vooruitgang geboekt?

Antwoord 7:

De afbouw van de wachtlijst vordert niet omdat ze ook voortdurend aangroeit. Op dit moment bedraagt de totale premieverwachting nog altijd 260.828 keuro en er worden nog steeds nieuwe premies aangevraagd. Een groot aantal van deze aanvragen zijn dossiers uit de zogenaamde voorafnamecategorieën, dossiercategorieën die prioritair moeten worden afgehandeld. Tot 2024 moet bijvoorbeeld nog 90 miljoen euro aan premies worden gereserveerd voor het honoreren van de lopende meerjarenpremieovereenkomsten. Bijkomend budget is dus maar één facet van de oplossing voor het wachtlijstprobleem. Zoals aangekondigd in mijn beleidsnota, zal er ook moeten worden gesleuteld aan de premierregelgeving zelf. Daarvoor worden momenteel de nodige voorbereidingen getroffen.

Vraag 8:

Bij de bespreking van de beleidsnota werd ook gesteld dat de Vlaamse overheid de ontwikkeling van een lokaal onroerend erfgoedbeleid zal stimuleren door steden

en gemeenten de mogelijkheid te bieden om een erkende onroerenderfgoedgemeente te worden. Welke initiatieven werden er op dat vlak reeds genomen?

Antwoord 8:

Momenteel bereid ik samen met mijn administratie een groenboek Lokaal Onroerenderfgoedbeleid voor. Dat groenboek zal ook een uitspraak doen over hoe de implementatie van het groenboek financieel het best ondersteund kan worden.

Het agentschap organiseerde in 2019 infosessies om toelichting te geven over deze erkenningsronde en om gemeenten en steden te stimuleren in te zetten op lokaal onroerend erfgoedbeleid. Tot 15 januari 2020 konden steden en gemeenten een erkenningsaanvraag indienen. Ik erkende op 30 april 2020 drie nieuwe onroerenderfgoedgemeenten: Keerbergen, Roeselare en Tremelo. Bij de opmaak en uitwerking van het groenboek luister ik graag naar de lokale besturen in Vlaanderen, zodat ik inzicht krijg in de redenen waarom zij wel of niet kiezen voor het statuut van erkende onroerenderfgoedgemeente. Op basis van die input zal ik nieuwe initiatieven nemen.

Vraag 9:

Bij de bespreking van de beleidsnota werd eveneens het belang beklemtoond van samenwerken met lokale besturen, het in dialoog treden en het uitbouwen van een volwaardig partnerschap. Er werd gesteld dat lokale besturen meer dan ooit sleutelpartners worden die in alle facetten van het onroerenderfgoedbeleid worden betrokken. Samen met de erkende onroerenderfgoedgemeenten zou worden gewerkt aan een groenboek dat de krijtlijnen uitzet voor een partnerschap, uitgaande van een volwaardige taakverdeling. Toen zei de minister dat dit groenboek tegen de zomer van 2020 klaar zou moeten zijn. Nu heeft de coronacrisis de werking van verschillende overheden wel enigszins door mekaar gegoooid, maar kan de minister zeggen wat de stand van zaken is rond de opstelling van dit groenboek?

Antwoord 9:

Ik vind het cruciaal om tijdens deze regeerperiode een volwaardig lokaal onroerenderfgoedbeleid tot stand te brengen. Dat betekent niet enkel dat ik een groenboek wil voorleggen aan de Vlaamse Regering, ik wil ook grote stappen zetten in de implementatie ervan. Daarom doe ik samen met het Agentschap Onroerend Erfgoed hard mijn best om de initiële timing aan te houden, zodat we al in het najaar kunnen starten met de verdere uitwerking van het groenboek.

Vraag 10:

Er zou ook worden onderzocht met welke bestaande en mogelijk nieuwe instrumenten lokale overheden erfgoed kunnen verankeren. Is er dienaangaande reeds enig onderzoek opgestart? Wat is daar de stand van zaken van?

Antwoord 10:

In het kader van het opstellen van het groenboek is uiteraard al overleg gepleegd met verschillende partijen. De jaarlijkse evaluatie van erkende onroerenderfgoedgemeenten en intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten biedt ook veel inzicht in de huidige stand van zaken. Aansluitend daarbij starten we op korte termijn ook een studie naar de doelmatigheid van de rechtsgevolgen, gekoppeld aan vastgestelde inventarissen. Deze studie zou voor de zomer van 2021 opgeleverd worden.

2. Vragen en antwoorden betreffende Wonen

2.1. Vragen van Katja Verheyen met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Er wordt nog steeds een budget van 4 miljoen euro voorzien voor de realisatie van de noodwoningen. Kan de minister een korte stand van zaken geven betreffende de realisaties van de noodwoningen?

Antwoord 1:

Er wordt vier miljoen extra ingezet om te voorzien in extra noodwoningen, een verdubbeling van wat initieel ingeschreven was.

Ik heb het Steunpunt Wonen de opdracht gegeven om enerzijds het bestaande aanbod aan noodwoningen in kaart te brengen en anderzijds de behoefte aan bijkomende noodwoningen te ramen. Ook de kritische succesfactoren voor een lokaal noodwoningenbeleid worden door het steunpunt onderzocht. We hebben deze informatie nodig om de realisatie van bijkomende noodwoningen vanuit het Gewest doelgericht en efficiënt te ondersteunen.

Dat onderzoek loopt tot midden juni 2020.

Het Agentschap Wonen-Vlaanderen werkt parallel de eerste projectoproep uit. Zodra de bevindingen van het steunpunt gekend zijn, kan het agentschap de oproep finaliseren en lanceren. Dat zal normaal nog in juni 2020 gebeuren. Het agentschap zal hierover op dat ogenblik uitgebreid communiceren in samenwerking met VVSG.

Vraag 2:

Kan de minister de 'mediacampagne optimalisatiebesluit woningkwaliteit' wat nader toelichten? Wordt deze campagne volledig geschrapt?

Antwoord 2:

Deze campagne zal volledig doorgaan. Dat is ook de reden waarom er 326 keuro voor wordt uitgetrokken in de aangepaste begroting.

Het optimalisatiedecreet en -besluit woningkwaliteit treden in werking op 1 januari 2021. Op dat ogenblik treden – naast een aantal verbeteringen aan de bestaande woningkwaliteitsprocedures – nieuwe technische verslagen in werking.

We grijpen deze optimalisatie aan om het brede publiek te informeren over de minimale normen voor veilig, gezond en kwaliteitsvol wonen. Wetenschappelijk onderzoek heeft immers aangetoond dat veel burgers niet of niet goed vertrouwd zijn met deze minimumnormen en daar willen we verandering in brengen.

Dergelijke initiatieven kaderen in de uitbouw van een volwaardige woningkwaliteitspiramide, zoals opgenomen in de beleidsnota Wonen.

De sensibiliseringscampagne zal in twee mediagolven verlopen: een eerste golf dit najaar en een tweede in het voorjaar van 2021.

Vraag 3:

Kan de minister de verschuiving van 30 miljoen van de VMSW naar het klimaatfonds nader toelichten?

Antwoord 3:

Zie verder bij de antwoorden op de vragen van An Moerenhout en Steven Coenegrachts.

Vraag 4:

Voor de bijstelling in begrotingsartikel QF0-1QDG2PA-WT wordt er bijkomend voorzien in 1,402 miljoen euro om via huursubsidies en -premies dak- en thuisloosheid bij asielzoekers tegen te gaan. Kan de minister voor beide categorieën van toelagen het equivalent in aantal rechthebbenden geven en welk procentueel aandeel vertegenwoordigen zij respectievelijk?

Antwoord 4:

De bijstelling met 1,4 miljoen euro gebeurt in het kader van de afspraak om de budgettaire weerslag van de asielcrisis afzonderlijk te begroten. Daarbij wordt het verschil berekend met de subsidies die uitgekeerd werden aan daklozen die afkomstig zijn uit de asiellanden in de periode die voorafging aan de asielcrisis (2012-2014). Bij de berekening spelen ook nog de factoren uitstroom, nieuwe instroom en evolutie van de gemiddelde premie een rol. Het is bijgevolg niet mogelijk om een eenduidig verband te leggen tussen het aantal rechthebbenden en de specifieke bedragen waarmee beide budgetten worden aangepast.

In het totaal benodigde budget voor de huursubsidie voor rechthebbenden voortkomend uit de asielcrisis wordt rekening gehouden met 10.112 keuro uitgaven of +397 keuro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

Voor de huurpremie stromen rechthebbenden pas na 4 jaar door wat tot gevolg heeft dat de eerste asielcrisisrechthebbenden pas sedert 2020 aanspraak kunnen maken op deze toelage. Globaal wordt voor 2020 rekening gehouden met 2388 keuro of +1005 keuro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Het grootste deel van deze laatste toename wordt verklaard door het niet verrekenen van de instroom bij de opmaak 2020 die nu wordt rechtgezet.

Verhoudingsgewijs wordt voor 2020 rekening gehouden met 17,9 procent van de totale uitgaven voor huursubsidies aan huurders met een asielcrisisachtergrond. Voor huurpremies bedraagt het percentage 6,9 procent.

Vraag 5:

De grootste uitgavenpost binnen het inhoudelijk structurelement 'Ondersteuning Aanbodzijde Woningmarkt' is met 26,5 miljoen euro de subsidie aan SVK's voor personeels- en werkingskosten. Over hoeveel personeel spreken we hier en hoe verdeelt zich dit over de verschillende provincies? Heeft de minister een zicht of er grote discrepanties in overhead zijn tussen de verschillende SVK's?

Antwoord 5:

Vooraf wil ik aangeven dat de te begroten subsidie aan de SVK's niet wordt gede-termineerd door het aantal personeelsleden maar door het aantal woningen in beheer. De SVK's beslissen zelf hoe groot het aandeel van de subsidie is dat ze besteden aan personeelskosten.

Provinciale verdeling van de aantallen personeelsleden:

Provincie	Aantal personeelsleden	VTE
Antwerpen	107	93
Limburg	86	73
Oost-Vlaanderen	85	78
Vlaams-Brabant	56	47
West-Vlaanderen	163	143
Totaal	497	434

Provinciale verdeling van de aantallen woningen in beheer en het aantal SVK's:

Provincie	Aantal woningen einde 2019	Aantal SVK's
Antwerpen	2.798	12
Limburg	1.922	7
Oost-Vlaanderen	2.077	10
Vlaams-Brabant	1.279	8
West-Vlaanderen	3.631	13
Totaal	11.707	50

Verdeling in kosten: de omvang van het personeelsbestand wordt in belangrijke mate bepaald door het aantal woningen dat SVK's in beheer hebben. De personeelskosten vormen bij het overgrote deel van de SVK's de belangrijkste kostenpost. Als we de personeelskost per woning in acht nemen, dan blijkt dat het aantal woningen in beheer een determinerende factor is voor de verschillen tussen SVK's. De kleinere SVK's hebben over het algemeen een hogere personeelskost per woning. Dit wordt verklaard door het aandeel vaste kosten dat door ieder SVK moet gedragen worden. De verschillen kunnen ook verklaard worden door het al dan niet voorzien in een eigen klusjesdienst.

De volledige overhead per woning als vergelijkingspunt gebruiken voor de beoordeling of er sprake is van discrepanties, is niet altijd correct omdat de kostenstructuur van een SVK in belangrijke mate wordt bepaald door de kosteloze terbeschikkingstelling van kantoren en apparatuur door de leden van het SVK.

In ieder geval wordt de kostenstructuur van elk SVK opgevolgd en periodiek geëvalueerd in het kader van de globale onderzoeken, uitgevoerd door de afdeling Toezicht van het Agentschap Wonen-Vlaanderen. Daarbij kunnen de specifieke kenmerken van elk afzonderlijk SVK in de beoordeling worden meegenomen.

2.2. Vraag van Steven Coenegrachts met antwoord van de minister

Vraag:

Vanuit het Vlaams Klimaatfonds wordt dit jaar 30 miljoen euro toegekend aan de VMSW. Wat zal er concreet met dit geld gebeuren? Op welke specifieke doelstellingen zal deze verhoging van het budget zich richten? Hoe zal die cofinanciering ook concreet gebeuren?

Antwoord:

Er is dit jaar al 20 miljoen euro aan de VMSW uitgekeerd vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Deze extra dotatie van 30 miljoen euro is geld dat ik vanuit mijn eigen begroting vrijmaak om ook in de toekomst te kunnen blijven investeren in energetische renovatie van sociale woningen, al dan niet via cofinanciering van een herwerkt VKF (modaliteiten zijn nog niet gekend).

Tot nu toe is er vanuit het VKF al 124 miljoen euro overgemaakt aan de VMSW om de SHM's te ondersteunen bij de renovatie van hun sociaal huurpatrimonium. Hier van is er op dit ogenblik nog 22,9 miljoen euro ter beschikking voor vastlegging van nieuwe dossiers. 81 procent is dus al benut en de dossiers blijven vlot binnenkomen. Met deze middelen geven we subsidies (geen gesubsidieerde lening) aan SHM's die hun patrimonium energiezuinig verbouwen en aan vervangingsbouw doen.

De extra middelen moeten voorkomen dat er een 'stop-and-go'-beleid wordt gevoerd inzake energetische renovatie. Daarom kunnen we beter iets verder vooruitkijken en dus de nodige middelen nu al reserveren.

2.3. Vragen van Mercedes Van Volcem met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Er wordt vier miljoen extra ingezet om te voorzien in extra noodwoningen. Dit is een verdubbeling van wat initieel ingeschreven was. Is dat al een inschatting van wat de coronacrisis straks teweeg zal brengen? Of was dit reeds voorzien voor de crisis? Zo ja, wat is de oorzaak van deze plotse verhoging? Hoe zit het met de geografische spreiding na de open oproep van die noodwoningen? Welke provincies/centrumsteden hebben hier meer nood aan?

Antwoord 1:

Zie het antwoord op de vraag van Katja Verheyen (supra).

Vraag 2:

Een belangrijk instrument om de woonzekerheid van eigenaars te bevorderen (operationele doelstelling 3.3) is de verzekering gewaarborgd wonen, waar net zoals voorgaande jaren een budget voorzien wordt van ongeveer 9000 keuro. Het nieuwe contract dat in juni 2019 met de verzekeraar werd afgesloten, biedt voordelige premievoorwaarden, waardoor ook de uitbreiding van dekking naar zelfstandigen die hun activiteiten onvrijwillig stopzetten en uitzendarbeiders die werkloos of ziek worden met dit budget gefinancierd kan worden. De budgetten blijven dus gelijk, maar verwacht de minister een toename van zelfstandigen die hier gebruik van zullen maken?

Antwoord 2:

De uitbreiding van de dekking van de verzekering gewaarborgd wonen tot het inkomensverlies dat zelfstandigen lijden die hun activiteit onvrijwillig moeten stopzetten, kon doorgevoerd worden tegen een lagere premie.

Het aantal verzekeringen zelf wordt hierdoor niet beïnvloed, maar de verzekeraar zal meer aangesproken worden om de tegemoetkoming uit te betalen. De uitbreiding naar uitzendkrachten daarentegen zal mogelijks wel het aantal toegestane verzekeringen doen toenemen. Dat is de reden waarom het uitgavenkrediet in 2020 op dezelfde hoogte behouden wordt, ondanks de lagere uitvoering eind 2019. Er werd een marge behouden van 1,5 miljoen euro die niet alleen moet dienen om de meerkost van de uitbreiding van de doelgroep van de verzekering met de uitzendkrachten te financieren, maar ook de verwachte opstoot in aanvragen die een gevolg zal zijn van de toename van het aantal afgesloten hypothecaire leningen in het vooruitzicht van het wegvallen van de woonbonus. De kredietnemers beschikken over een jaar na de eerste kapitaalsopname om hun aanvraag in te dienen. Het aantal aanvragen in de eerste vier maanden van 2020 lag 15 procent hoger dan in 2019.

Het valt af te wachten welke impact de coronacrisis op het aantal aanvragen zal hebben.

Vraag 3:

VMSW en FS3-leningen: blijft de VMSW in de mogelijkheid – ondanks de impact van corona op de bouw van sociale huizen – om hun maximaal aantal verbintenissen aan te vragen? Met andere woorden, kunnen we in deze begrotingsaanpassing enige impact merken van de crisis op de sociale woonmarkt? Indien de opmaak al afgerond was bij de aanvang van de crisis, op welke manier probeert men nu budgettair hiermee rekening te houden, welke eerste signalen kan men nu al waarnemen?

Antwoord 3:

De opmaak van deze begrotingsaanpassing was inderdaad net afgerond op het moment dat de coronacrisis uitbrak. Voorlopig blijft de impact op de bouwprojecten die via de VMSW gefinancierd worden beperkt.

Het volume aan vastleggingen voor nieuwe, op te starten projecten, houdt ongeveer hetzelfde ritme aan als de voorbije jaren. En ook de uitbetalingen voor de lopende bouwwerken blijven normaal doorlopen.

Het is mogelijk dat er een lichte, tijdelijke impact zal zijn doordat sommige zaken wat vertraging opliepen (bijvoorbeeld tijdelijke stopzetting van werken, uitstel van bouwvergunning). We verwachten dat dit hooguit bij die tijdelijke vertraging zal blijven en uiteindelijk geen echte terugval zal bewerkstelligen. Een eventuele vertraging kan relatief snel terug ingehaald worden.

De VMSW wil die inhaalbeweging alvast stimuleren door een extra tussentijdse beoordelingscommissie in te lassen, waarop er maximaal bijkomende projecten in de planning opgenomen kunnen worden.

2.4. Vragen van An Moerenhout met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Op het eerste zicht zijn er geen al te grote bijstellingen in vergelijking met de begrotingsopmaak 2020. Wel wordt de kredietverlening aan de gezinnen sterk naar beneden bijgesteld. Een daling van meer dan 50 miljoen euro. Dit zou een afstemming zijn op de veel lagere realisatie van de kredietverstrekking in 2019, waarvan wordt verwacht dat ze zich voortzet in 2020. Waaraan is die lagere kredietverstrekking te wijten? Waarop is de verwachting gebaseerd dat deze trend zich verderzet in 2020? En hoe werd beslist naar waar de hierdoor vrijgekomen middelen gaan?

Antwoord 1:

Deze vraag betreft de kredietverstrekking aan particulieren door VMSW.

De benutting van de machtiging van het VWF wordt opgenomen in het antwoord op de vraag van Maxim Veys, zie verder.

Op niveau van de machtiging is het volume aangepast aan de evolutie van de ABEX-index van mei 2019 (gebruikt voor de begrotingsopmaak) naar november 2019 (gebruikt bij de begrotingsaanpassing). Dat zorgt voor een toename van de leningsmachtiging met 7745 keuro, tot 460.858 keuro. Er is dus geen sprake van een besparing op of heroriëntering van de machtiging voor het verlenen van bijzondere sociale leningen door de VMSW.

Maar we zien al een tijd dat dit volume niet helemaal omgezet wordt in nieuwe leningen. In 2019 was dit slechts 357 miljoen euro (van de beschikbare 448 miljoen euro). Voor 2020 houden we de raming op 375 miljoen euro.

In de interne begroting van de VMSW zijn alleen de ESR-stromen opgenomen. Onder ESR 87.00 staan de reële uitbetalingen van sociale leningen aan de gezinnen. Deze lopen niet helemaal samen met de toekenning van de leningen, voornamelijk door renovatiewerken die nog een hele tijd na de leningsakte kunnen blijven lopen. In 2019 waren we nog uitgegaan van een uitbetaling van bijna 419 miljoen euro, en werd er slechts 371 miljoen uitbetaald. Dit was een sterke terugval ten opzichte van de 408 miljoen in 2018, en is het gevolg van de vertraging in de toegekende kredieten. Op basis van deze vertraging in de laatste jaren en de verwachting dat er ook in 2020 een onderbenutting op niveau van de vastlegging zal optreden, is dus ook voor 2020 de raming voor de uitbetalingen sterk naar beneden bijgesteld. Ze is bijgesteld van 421 miljoen euro naar 370 miljoen euro.

De onderbenutting van de uitbetalingsstromen zorgt niet voor vrijkomende middelen die elders ingezet kunnen worden. Het gaat om 'encours' op kredietverbintenissen en als dusdanig niet om begrotingsmiddelen.

Zoals u weet is het mijn bedoeling om te bekijken of de vaststelling van de rentevoet niet versoepeld/geactualiseerd kan worden.

Vraag 2:

In de begrotingsaanpassing voor Wonen lees ik ook dat er 6 miljoen euro toegekend wordt aan het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen, dat op 1 juni 2020 in werking zou treden. Omwille van de gevolgen van het coronavirus, besliste u echter – terecht – om de inwerkingtreding te vervroegen. Dit werd nog niet opgenomen in de begrotingsaanpassing, maar hebt u al een idee hoeveel bijkomende middelen u hiervoor zal inschalen en waar u de middelen zal halen?

Antwoord 2:

Bij de totstandkoming van het besluit werd in een maximalistisch scenario rekening gehouden met jaarlijks 12.000 aanmeldingen (= jaarlijks aantal vorderingen tot uithuiszetting) en moeten we rekening houden met 1700 euro uitgave ten laste van de Vlaamse begroting per dossier. Het is echter onwaarschijnlijk dat dit maximalistische scenario zich zal voordoen.

Bij de totstandkoming van het besluit werd rekening gehouden met een maximum bereik van 6000 begeleidingsovereenkomsten per jaar of 500 per maand. We gaan ervan uit dat dit aantal kan verdubbelen ingevolge de coronavirusmaatregelen. Dit houdt in dat voor de begroting 2020 moet rekening worden gehouden met 1500 extra dossiers, voor de maanden juni, juli en augustus. Er wordt rekening gehouden met een huurprijs van gemiddeld 600 euro per maand. Door het terugvallen van de gezinsinkomsten gaan we ervan uit dat de naar aanleiding van de coronavirusmaatregelen afgesloten begeleidingsovereenkomsten betrekking zullen hebben op huurachterstallen voor drie maanden.

Het toegenomen aantal dossiers en de hogere huurachterstand in combinatie met de hogere tussenkomst bij de start van de begeleidingsovereenkomst, hebben tot gevolg dat rekening moet worden gehouden met een meerkost voor de begroting 2020 van: 1500 aanvragen x (1800 euro x 45% (eerste betaling) + 200 euro (vaste dossierkost) of 1515 keuro. In de begroting 2020 van het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen is 6188 keuro uitgavenkrediet ingeschreven. Het over te dragen saldo wordt geraamd op 7501 keuro. De begroting van het fonds is dus bestand tegen een grotere schok, mocht die zich voordoen.

Vraag 3:

Een vraag over de kooplasten (-744 miljoen euro): VLABEL wijst op de invloed van de afschaffing van de woonbonus in het eerste kwartaal en stelt het aantal akten op jaarbasis naar beneden bij met 25 procent. Maar de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (Fednot) (zie www.notaris.be) heeft in het begin van 2020 amper een impact van het verdwijnen van de woonbonus gezien (3,3 procent minder dossiers). En de coronacrisis heeft niet geleid tot een volledige instorting van de vastgoedmarkt, wel tijdelijk tot een derde minder activiteit en een beperkte daling van de prijzen (3 à 4 procent). Verwacht de minister dan geen herneming van de vastgoedmarkt in de tweede helft van 2020?

Antwoord 3:

Gezien de vraagstelling en de basis ervan, dient deze vraag gesteld te worden in de commissie voor Financiën en Begroting.

Vraag 4:

Ten slotte zien we ook dat met het oog op de klimaatdoelstellingen aan de VMSW 30 miljoen euro toegekend wordt in het kader van renovatiepremies en dergelijke. Er wordt op gewezen dat de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds binnenkort uitgeput zullen zijn en dat er hiervoor een substantiële bijdrage vanuit het beleidsdomein Wonen zelf ingezet wordt. Natuurlijk ga ik het belang van die investeringen

in het klimaatvriendelijk en -neutraal maken van het Vlaams (sociaal) woonpatrimonium nooit in vraag stellen. Wel stel ik vast dat onder minister Homans een groot deel van de middelen van het Vlaams Klimaatfonds in het beleidsdomein Wonen binnenkwamen. We moeten verzekeren dat de renovaties niet ten koste gaan van broodnodige investeringen in betaalbaar wonen. Hoe wil u dit garanderen?

Antwoord 4:

De onderbenutting op het budget van de renovatiepremies maakt het mogelijk om eenmalig 30 miljoen euro te verschuiven naar de premies ter bevordering van rationeel energiegebruik in sociale huisvesting.

Die premies zorgen voor een extra stimulans om maximale energiebesparende maatregelen door te voeren, wanneer sociale woningen gerenoveerd worden. Ze worden al jaren ingezet en werden de voorbije jaren gefinancierd vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Het systeem loopt intussen erg vlot en de beschikbare middelen zullen dan ook eerder vroeg dan laat uitgeput geraken.

Het zou een bijzonder slecht signaal zijn als de ondersteuning van deze maatregelen zou stilvallen, dat kan in geen geval de bedoeling zijn. Om de voortgang te verzekeren, wordt er dan ook alvast vanuit het beleidsdomein zelf een extra reserve voor aangelegd.

U uit daarbij de bezorgdheid over de investeringen in bijkomende sociale woningen die niet in het gedrang mogen komen door een doorgedreven renovatiewoede. Ik kan u verzekeren dat dit niet het geval is. Ook onder minister Homans werden er al recordbudgetten ingezet, zowel voor de renovatie als voor de realisatie van sociale woningen. Welnu, de hoogste budgetten uit de vorige legislatuur worden deze legislatuur onverkort voortgezet, aangepast aan de evolutie van de bouwcost. Er is dus absoluut geen sprake van een verdringing van de nieuwbouwprojecten.

2.5. Vragen van Maxim Veys met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Graag de onderbenutting voor het jaar 2019 van het budget voor huursubsidie en huurpremie.

Antwoord 1:

	VAK budget in keuro	Benutting	%
Huursubsidie	53.543	40.393	75,44
Huurpremie voor kandidaat-huurders	27.854	26.159	93,92

Vraag 2:

Graag de onderbenutting voor het jaar 2019 wat betreft de machtiging om bijzondere sociale leningen te verstrekken.

Antwoord 2:

VMSW

Machtiging 2019: 448 miljoen euro

Effectief vastgelegd (schriftelijk aanbod gegeven) in 2019 op machtiging 2019: 329,5 miljoen euro

Gereserveerd (leningsaanvraag binnen maar nog geen schriftelijk aanbod in 2019) in 2019 op machtiging 2019: 51,7 miljoen euro (wordt in principe in 2020 vastgelegd)

VWF

Machtiging 2019: 485 miljoen euro

Effectief vastgelegd (schriftelijk aanbod gegeven) in 2019 op machtiging 2019: 308,3 miljoen euro

Gereserveerd (leningsaanvraag binnen maar nog geen schriftelijk aanbod in 2019) in 2019 op machtiging 2019: 57,3 miljoen euro (wordt in principe in 2020 vastgelegd)

Vraag 3:

Graag de onderbenutting voor het jaar 2019 wat betreft de renovatiepremie.

Antwoord 3:

	VAK budget in keuro	Benutting	%
Tegemoetkoming voor renovatie van een woning	83.691	42.828	51,17

Zoals gesteld wordt er van dit budget alvast 30 miljoen euro gerealloceerd naar de VMSW.

2.6. Vragen van de CD&V-fractie met antwoorden van de minister

Vraag 1:

Inzake de evolutie van de huursubsidie/premie: bij de hervorming in 2019 werden verschillende modaliteiten gewijzigd, waaronder inkomensgrenzen, regeling voor SVK-nieuwbouw, andere berekening van het bedrag enzovoort. In de nota aan de Vlaamse Regering stond toen een schatting van wat elk van die wijzigingen zou betekenen qua budget. Naar aanleiding van de bijkomende verhoging in het budget nu: verloopt die evolutie zoals verwacht of zijn er uitschieters? Worden daar cijfers over bijgehouden?

Antwoord 1:

Het spreekt voor zich dat de evolutie van het aantal rechthebbenden maandelijks wordt opgevolgd. Deze cijfers zijn ook beschikbaar gesteld via het jaarverslag van het Agentschap Wonen-Vlaanderen.

Bij de begrotingsopmaak 2019, waar nog geen rekening werd gehouden met de naderhand doorgevoerde wijzigingen die in mei 2019 in werking zijn getreden, hielden we rekening met een benodigd krediet voor huursubsidie van 36.595 miljoen euro en voor de huurpremie van 19.854 miljoen euro.

In de nota aan de regering die het wijzigingsbesluit begeleidde, werd er voor alle aanpassingen samen rekening gehouden met een meeruitgave in het tweede jaar na de wijziging van 26.947 miljoen euro. Bij de budgettaire inschatting van de bijkomende benodigde kredieten verbonden aan het wijzigingsbesluit werden 15 verschillende uitgavenverhogende componenten onderscheiden. Het is vandaag nog te vroeg om een uitspraak te doen over de inschatting van elk van deze componenten.

In ieder geval mogen we wel al concluderen dat vandaag een belangrijke bijkomende groep van huurders een beroep kan doen op de subsidies. In de huurpremie zien we dat het aantal gerechtigden dat maandelijks wordt uitbetaald vooral sinds september 2019 maandelijks sterk toeneemt. In vergelijking met januari 2020 steeg het aantal huurders die een huurpremie uitbetaald kregen in april 2020 met 3.813. Voor de huursubsidie neemt het aantal in dezelfde periode met 2.131 toe.

Voorzichtigheidshalve wordt in de aangepaste begroting rekening gehouden met een globale kredietbehoefte ingeschreven voor beide stelsels samen van 91 miljoen euro.

Vraag 2:

Inzake de 833 miljoen euro machtiging voor renovatie/nieuwbouw in de sociale huisvesting: in het regeerakkoord staat onder andere dat voldoende middelen gereserveerd zullen worden om aangepaste woningen te voorzien, alsook dat gelet op de doelstellingen rond woningkwaliteit, er een klemtoon op renovatie en vernieuwbouw komt te liggen. Wordt dat ergens weerspiegeld in de begroting?

Antwoord 2:

Binnen de 833 miljoen investeringsmachtiging voor sociale huurwoningen is er in een verdeling tussen nieuwbouw en renovatie voorzien. Het gaat hierbij om investeringen die een aantal jaren voorbereidingstijd vergen zodat het logisch is dat het enige tijd duurt voor de accentverschuiving naar renovatie of aangepaste woningen zich doorvertaalt in de budgetten.

In uitvoering van artikel 4, tweede lid, van het Procedurebesluit Wonen van 14 juli 2017 kan ik, op voorstel van de VMSW, voor een begrotingsjaar het jaarbudget over de verschillende financieringswijzen verdelen. Op die manier werd vanaf 2018 door mijn voorgangster, minister Liesbeth Homans, een opsplitsing doorgevoerd tussen FS3-nieuwbouw en FS3-renovatie.

Voor 2020 is het opnieuw de bedoeling om dergelijke verdeling te doen waarbij 45 procent van de FS3-machtiging zal worden ingezet voor renovatie van sociale huurwoningen. Het resterende gedeelte zal dan worden ingezet voor FS3-nieuwbouw. De investeringsmachtiging voor de bouw en renovatie van sociale huurwoningen wordt deze legislatuur doorgetrokken op het verhoogde niveau van 2019 en geïndexeerd met de ABEX-index.

Het budget voor de toegankelijkheid van de basiswoning en de realisatie van aangepaste woningen zit vooral in het nieuwbouwbudget. Dit wordt niet rechtstreeks weerspiegeld in de begroting, maar maakt deel uit van de ontwerpleidraad sociale woningbouw. Deze leidraad stelt dat elke gelijkvloerse woning of elke woning die toegankelijk is met een lift minstens rolstoelbezoekbaar moet zijn. Zo niet voorziet het Vlaamse Gewest niet in een gesubsidieerde financiering. Dit is absoluut bij nieuwbouw, bij renovatie kan dit uiteraard niet altijd worden gerealiseerd (dit is afhankelijk van de bestaande woningen) maar moet het altijd worden nagestreefd. Naast richtlijnen voor de realisatie of renovatie van basiswoningen, voorziet de leidraad ook expliciet in richtlijnen voor de realisatie van aangepaste woningen. In de loop van dit jaar worden de aangepaste woningen door de SHM geïnventariseerd in coördinatie met de VMSW.

Daarnaast gaat de Visitatieraad na in hoeverre SHM's hun aanbod afstemmen op de noden van verschillende doelgroepen. Van een SHM wordt verwacht dat ze in overleg met de andere woonactoren de noden in kaart brengt en daarvoor een aanbod aan aangepaste woningen uitwerkt in haar actieterrein. Of en hoeveel aangepaste woningen er gebouwd worden, hangt dus af van de specifieke nood bij de lokale sociale woonactor. Het Vlaamse Gewest voorziet voor die aangepaste woningen in verhoogde gesubsidieerde financieringsplafonds, maar die maken deel uit van de globale investeringsvolumes.

De verschuiving van de klemtoon richting renovatie en vervangingsbouw is al een aantal jaren bezig, bijvoorbeeld in het kader van het ERP 2020. Ook in haar opleidingen heeft de VMSW meer aandacht voor de woningkwaliteit. Dit weerspiegelt zich in de renovatietoets die werd ingevoerd in het kader van het nieuwe proceduresbesluit. Dit vertaalt zich effectief in een groter aandeel van renovatie in het

budget. Het aandeel van de middelen voor renovatie bij elke begrotingscontrole wordt in grotere mate geprogrammeerd. Het aantal opgestarte grote renovaties (een bedrag per woning boven 15 keuro) lag in 2019 bijna een kwart hoger dan in 2018 en ook in de eerste maanden van 2020 is dat aantal nog flink gestegen.

Het is ook mijn bedoeling om vanaf augustus dit jaar te werken met een strenger E-peil voor ingrijpende energetische renovaties. Voor IER-projecten binnen sociale woningbouw die vanaf augustus een bouwvergunning aanvragen, mag het E-peil maximaal 60 bedragen. Hiermee loopt de sociale woningbouw voor op de private woningbouw.

II. Bespreking en indicatieve stemmingen

Aan het begin van de bespreking in de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed op 28 mei 2020 vat de *voorzitter* nog even de stand van zaken samen: in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie heeft minister Matthias Diependaele op 12 mei 2020 al voor alle beleidsdomeinen een toelichting gegeven bij de begrotingsaanpassing, en op 26 mei 2020 heeft hij de eerste vragen van de commissieleden al schriftelijk beantwoord.

Tijdens de bespreking wordt bijgevolg meteen van start gegaan met de bijkomende vragen van de leden.

1. Bijkomende vragen en antwoorden betreffende Onroerend Erfgoed

1.1. Vragen en opmerkingen van Joke Schauvliege met antwoorden van de minister

Joke Schauvliege formuleert bij de schriftelijke antwoorden van de minister, die weliswaar relatief duidelijk waren, nog drie bedenkingen. Ze vindt het eerst en vooral positief dat er voor begijnhoven in het najaar van 2020 een koepelstructuur komt. Op eenzelfde structuur voor belforten blijft het echter nog even wachten en daarom is het aangewezen om steden te blijven wijzen op het belang van die belforten en de bescherming ervan. Door de coronacrisis beleven ook steden (financieel) moeilijke tijden, maar dat mag er niet toe leiden dat belforten zouden verkommeren.

Ten tweede merkt *Joke Schauvliege* op dat archeologiefondsen nog geen erkenning zullen krijgen. Vooral het veld zelf zou die erkenning in de weg staan. Zou er geen mogelijkheid zijn om proactief te gaan bemiddelen, zodat er in het veld meer beweegt?

Een derde vraag behelst de wachtlijsten voor de premies, een probleem dat al langer aansleept. Ondanks een aantal aanpassingen blijven die wachtlijsten aangroeien en de minister had geopperd om via regelgeving aan een oplossing te werken. Wat verstaat de minister daar precies onder?

Wat de belforten betreft, stelt minister *Matthias Diependaele* dat een overkoepelende structuur bottom-up aan het groeien is. Het beleid speelt daarin een faciliterende rol. Inzake de erkenning van de archeologiefondsen is het grootste probleem een gebrek aan animo op het veld, iets wat *Manuela Van Werde* kan beamen. De *minister* weet niet goed welke rol hij precies moet spelen, maar hij zal het nakijken en daar bij gelegenheid op terugkomen. De minister deelt ten slotte de bezorgdheid over de wachtlijsten voor de premies. Daarom wordt er inderdaad gewerkt aan regelgevende oplossingen, maar dat werk zit nog in een beginfase. Er worden nog heel wat pistes onderzocht, gaande van private financiering via een soort taxsheltersysteem over erfgoedloterijen tot een meer thematische werking, maar meer

duidelijkheid kan de minister nog niet bieden. Het is in elk geval de bedoeling om de wachtlijsten tegen het eind van de legislatuur weg te werken, al kan de coronacrisis natuurlijk wel wat roet in het eten gooien.

1.2. Vragen en opmerkingen van Mercedes Van Volcem met antwoorden van de minister

Volgens *Mercedes Van Volcem* zorgt het probleem van de wachtlijsten ervoor dat de Vlaming onroerend erfgoed vooral als een last ervaart en er de lusten niet van inziet. Ook eigenaars lijken ontevreden: eigenaar zijn van een beschermd monument is sowieso al een heel administratief proces, met veel beperkingen inzake wijzigingen aan het monument. De wachtlijsten voegen daar nog aan toe dat al dan niet dringende werken vaak niet tijdig kunnen gebeuren. Dat alles werkt verloedering en leegstand in de hand en zorgt ook voor weinig enthousiasme.

Minister *Matthias Diependaele* ontkent de problemen niet. Er is nu eenmaal ook een duidelijk spanningsveld tussen het eigendomsrecht van mensen enerzijds en de beperkingen die de bescherming van onroerend erfgoed met zich meebrengt anderzijds. Uit bevestigingen blijkt echter wel – en op dat vlak spreekt de minister *Mercedes Van Volcem* tegen – dat er bij de Vlaamse bevolking zeer ruime steun en waardering is voor onroerend erfgoed als onderdeel van het dagelijks leven én dat ook eigenaars van beschermde monumenten het nut van de opgelegde beperkingen inzien.

Mercedes Van Volcem weet uit eigen ervaring, als voormalig schepen van Onroerend Erfgoed in Brugge, dat onroerend erfgoed de mensen beroert. Eigenaar zijn van een beschermd monument is echter geen 'walk in the park': de administratieve rompslomp is zwaar en eigenaars staan soms machteloos tegen de beperkingen. Anderzijds bieden beschermde monumenten ook wel mogelijkheden, al zijn die niet altijd even goed gekend. Maar alles hangt af van de vlotheid en aanpak van de administratie en uiteraard van de wil van het veld.

Minister *Matthias Diependaele* zit op dezelfde lijn als *Mercedes Van Volcem*. In de huidige situatie zal het onroerend erfgoed zeer belangrijk zijn om de toeristische sector weer aan te trekken. Voor Brugge is dat onroerend erfgoed de grootste factor om de toeristen te lokken. Men zal dat zeer hard moeten uitspelen om het toerisme opnieuw op gang te krijgen.

De minister wijst er ten slotte op dat men in de laatste klantenbevestiging 0,6 punten is gestegen. Het agentschap maakt een positieve evolutie door. Dat betekent niet dat er geen zaken meer zijn waar men nog moet aan werken. Dat doet men voortdurend.

2. Indicatieve stemming betreffende Onroerend Erfgoed

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020, met betrekking tot het beleidsveld Onroerend Erfgoed, worden bij indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen voor en 4 onthoudingen.

3. Bijkomende vragen en antwoorden betreffende Wonen

3.1. Aanvullende antwoorden van de minister

Minister *Matthias Diependaele* heeft nog twee aanvullingen op zijn schriftelijke antwoorden aan de leden. Hij heeft een brief gestuurd aan Febelfin met de vraag dat de banken in de coronacrisis nog meer reclame zouden maken voor de verzekering

gewaarborgd wonen. Men kan nog tot die verzekering toetreden tot een jaar na het afsluiten van een hypothecaire lening. Er is gevraagd aan de banken om de mensen die het voorbije jaar een lening hebben aangegaan, te contacteren en hen te vragen of ze door de omstandigheden van corona toch niet overwegen om toe te treden tot die verzekering.

Verder wijst de minister erop dat hij er absoluut alles aan doet om de bouw van de sociale woningen zoveel mogelijk te laten verdergaan. Dat is niet alleen belangrijk om de noden van de sociale huurders te lenigen maar vooral als economische ondersteuning van de bouwsector. Het gaat om ongeveer 833 miljoen euro op jaarbasis. Men kijkt er samen met het agentschap op toe dat dat geld ook aangewend wordt en dat de projecten ook tijdens corona kunnen verdergaan of daarna worden ingehaald. Hoewel er ook maatregelen zijn genomen wat betreft vergunningverleningen en openbare onderzoeken, die daardoor nu wat trager gaan, doet men er alles aan om het geld zo snel mogelijk te besteden.

3.2. Vragen en opmerkingen van Joke Schauvliege

Joke Schauvliege kan zich vinden in de begrotingsaanpassing. Er zijn twee belangrijke wijzigingen: de heroriëntering van de onderbenutting van de renovatiepremie en de extra middelen om werk te maken van noodwoningen. Men moet zich wel vragen stellen over de oorzaak van die grote onderbenutting. Ze is volledig akkoord met die heroriëntering maar men moet zich afvragen hoe men dat in de toekomst kan vermijden. Renovatie is immers zeer belangrijk als men de kwaliteit van de woningen wil optrekken en de klimaatdoelstellingen wil halen.

3.3. Vragen en opmerkingen van Vera Jans

Volgens *Vera Jans* geeft deze begrotingscontrole de kans om, los van corona, te kijken wat men kan doen op structureel niveau binnen het Vlaamse woonbeleid. De beperkte bijsturing van de begroting toont aan dat de initiële begroting een zeer goede inschatting was die volgens haar de juiste prioriteiten legt. Haar uitgangspunt is dat een sociale woning uiteindelijk de beste garantie is voor een kwaliteitsvolle en betaalbare woning voor mensen met een beperkt inkomen. De recordbedragen die worden geïnvesteerd zijn cruciaal. Het is ook goed dat er steeds meer aandacht is voor mensen met een handicap.

Omdat de bouw van die woningen tijd vergt, zijn er ondersteuningsmiddelen voor mensen die moeten huren op de private woningmarkt. Nu evolueren we naar ongeveer 90 miljoen euro subsidies voor de huurpremie en de huursubsidie samen. Vijf jaar geleden was dat niet eens de helft. Men doet dus niet alleen grote inspanningen voor het bouwen en renoveren van sociale woningen, maar er zijn daarnaast ook recordbedragen voor mensen die moeten huren op de private markt. Dat bedrag gaat de komende jaren ook nog stijgen tot iets meer dan 100 miljoen euro. Voor mensen die dreigen uit hun woning gezet te worden, zorgt de Vlaamse Regering voor een functioneel Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen. Dat is een efficiënt en zinvol instrument en de meest gerichte manier om de middelen voor die mensen in te zetten. Als er dan toch uithuiszettingen zijn, investeert men extra in noodopvang zodat mensen niet dakloos hoeven te worden.

Vera Jans vindt het in het kader van de begrotingscontrole belangrijk om te kijken naar de grote lijnen van het woonbeleid. In het parlement werd naar aanleiding van de coronacrisis de indruk gecreëerd dat het woonbeleid in Vlaanderen nog moest worden uitgevonden. Maar als we kijken naar de begroting en deze begrotingscontrole, kan men zeggen dat op de vier belangrijke punten, sociale woningen, ondersteuning op de privémarkt, uithuiszettingen en noodopvang, kan worden gewerkt en dat er voldoende in geïnvesteerd wordt. Zij kijkt uit naar het debat dat

men de komende weken nog zal hebben om hier of daar te verfijnen of te versterken. Nu zit men alvast op het goede spoor.

3.4. Vragen en opmerkingen van An Moerenhout

An Moerenhout wil gezegd hebben dat de eerste coronagolf voorbij is, maar dat de minister van Begroting de taak wacht de cijfers op orde te houden. Op dat vlak komen er nog moeilijke tijden aan. Wat betreft de nood aan een huurpremie of verdere ondersteuning van de huurders heeft de oppositie voorlopig bakzeil gehaald. Ze vraagt de minister om, wanneer de besparingen eraan komen en de coronaprovisie van 2,5 miljard euro onvoldoende zou blijken, in het achterhoofd te houden dat wonen ongelooflijk belangrijk is om kwetsbare mensen en mensen op het randje van de armoede te beschermen.

Ze gaat niet akkoord met Vera Jans: natuurlijk moest het woonbeleid niet uitgevonden worden, er zijn absoluut goede dingen gebeurd de voorbije jaren, maar er is vandaag wel degelijk een wooncrisis. Over de betaalbaarheidsproblemen trekken zowel huurders als verhuurders al jaren aan de alarmbel. De betaalbaarheid op de private huurmarkt is wel degelijk een probleem. Er is een groot armoedeprobleem dat vandaag wordt versterkt door corona. Daar mogen we niet blind voor zijn.

An Moerenhout meent dat de minister het zich niet kan permitteren om de achterstand nog verder te laten oplopen. Door de coronacrisis voorziet de minister geen extra middelen om de huurders te ondersteunen. Ze vraagt hem niet te besparen op het beleidsveld Wonen.

De inwerkingtreding van het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen is vervroegd. Betekent dat dat er meer geld naartoe gaat? Er waren 12.000 aanmeldingen en op basis daarvan was een bedrag voorzien. De minister voorziet 1500 extra dossiers voor de maanden juni, juli en augustus. Op basis van welke parameters is dat berekend? Men neemt als gemiddelde huurprijs 600 euro, wat eerder aan de lage kant is volgens het parlementslid. Ze vindt het goed dat de minister daar middelen voor uittrekt en vooruitziend is op dat vlak. Met het fonds hoopt men de betaalproblemen de komende maanden op te vangen. De rol van de OCMW's in dat fonds werd reeds besproken. Sommige OCMW's stellen zich vragen of ze dat wel kunnen bolwerken. Zijn er ook middelen om de OCMW's verder te ondersteunen inzake dat fonds? Indien niet, heeft de minister dan een zicht op middelen die hij daar wel voor gaat vrijmaken?

An Moerenhout is bezorgd over de investeringen in de bouw van sociale woningen. Ze is heel tevreden dat er veel middelen uitgetrokken worden voor de massale renovatie van het sociaal huurpatrimonium. Ze wil echter blijven benadrukken dat dat niet in de plaats mag komen van het investeren in een verdere uitbreiding van het sociaal woningpatrimonium. De minister heeft haar op dit punt evenwel gerustgesteld.

3.5. Vragen en opmerkingen van Mercedes Van Volcem

Mercedes Van Volcem wijst erop dat de woonproblematiek altijd een inkomensproblematiek is. Er wordt ingezet op sociale woningen en het budget voor de huurpremie stijgt gestaag. In het kader van de coronacrisis is er een voorstel van resolutie goedgekeurd waarbij de vraag is gesteld aan de regering over de beleidsdomeinen heen om een consumptiebudget en meer steun aan lokale besturen te voorzien.

Zij doet een suggestie aan de minister om een Vlaams REMI-budget in te voeren. Zij is voorstander van het REMI-budget, dat naast onder meer Antwerpen, Kortrijk, Gent en Roeselare nu ook in Brugge zal worden ingevoerd, omdat daar reactivering en trajecten aan kunnen worden gekoppeld. Dat is een verhaal van emancipatie.

Men geeft de mensen een menswaardig inkomen van tijdelijke duur en tegelijkertijd begeleidt men hen. Soms gaat het om werklozen, mensen die ziek zijn of mensen die een faillissement achter de rug hebben. Men kan mensen bijvoorbeeld onder budgetbeheer brengen of hen verplichten om zich in te schrijven bij de VDAB. Met REMI integreer je mensen die pech hebben gehad opnieuw in de maatschappij. De huurpremie is een goed systeem maar heeft als neveneffect een dubbele werkloosheidsval. Zij vindt het een goed idee om een Vlaamse REMI in te voeren vanuit de lokale besturen onder voorwaarde van reactivering. Dat is het middel om de inkomensproblematiek van de meest kwetsbaren vandaag op te lossen.

3.6. Vragen en opmerkingen van Maxim Veys

Maxim Veys dankt de minister voor de heldere en pertinente antwoorden op zijn vragen. Volgens hem zat er nogal wat lucht in de begroting van 2019, onder meer een onderbenutting van meer dan 1 miljoen euro op de huurpremies, van 13 miljoen euro huursubsidies en van bijna 50 procent van de renovatiepremie. Dat zijn serieuze onderbenuttingsen, wat een pijnlijke vaststelling is. Sp.a vindt elke euro die kan gaan naar ondersteuning van kwetsbare huurders belangrijk. Hij waarschuwt ervoor om in geld te voorzien dat niet gespendeerd geraakt.

Het parlementslid is wel teleurgesteld over het gebrek aan relancemaatregelen in de begrotingsaanpassing. Het is positief dat bijkomende sociale woningen niet in het gedrang zullen komen en dat er een extra beoordelingscommissie komt vanuit de VMSW. Daar zullen de SHM's heel blij mee zijn. Dat is een teken dat de minister alle middelen wil besteden. Hij had echter iets meer ambitie verwacht. De bouwsector is een belangrijke motor in de economie en heeft een multiplicatoreffect: wanneer men 1 euro investeert in sociaal wonen, levert dat 4 euro op, niet alleen wat betreft de pure bouwkosten maar ook wat betreft consumptie.

REMI is volgens hem een goed systeem waarmee hij goed vertrouwd is, maar daarvoor kijkt men naar de referentie-inkomens. Iedere leefloner is overigens verplicht om een activeringstraject te volgen, namelijk het GPMI-contract. Het is volgens hem niet goed om daarnaast nog een Vlaamse REMI op te zetten. Een sociale woning maakt voor mensen het grootste verschil in koopkracht en consumptie. De huurpremie is niet hetzelfde als de huurkorting die je met een sociale woning krijgt in vergelijking met een woning op de private huurmarkt. Cijfers zeggen dat het grootste verschil voor kwetsbare mensen een job en een sociale woning zijn.

Maxim Veys vindt dat er meer kan worden geïnvesteerd. Hij hoopt dat dat in september zal worden bijgestuurd. De wachtlijsten van de sociale woningen blijven lang. Dit is te weinig om het probleem op te lossen.

Wat de tijdelijke huurpremies betreft, haalt niet alleen de oppositie bakzeil maar ook de academici, de verhuurders en de huurdersbonden, meent Maxime Veys. Net zoals moeilijke dossiers over de verkiezingen heen worden getild, vreest hij dat dit dossier over de begrotingscontrole wordt getild. Van het voorstel rond huurpremies dat geformuleerd is door de Taskforce Kwetsbare Gezinnen zal weinig in huis komen want de budgetten liggen nu al vast. Hij vindt deze twijfelende houding naar de kwetsbare huurders een gemiste kans. Terwijl er 1 miljard euro naar de hinderpremie gaat en 1 miljard euro naar de compensatiepremie, gaat het hier over iets meer dan 100 miljoen euro om voor vijf maanden een huurpremie te voorzien. Dat is minder dan de kostprijs van een maand EGW-toelage. Hier liggen de prioriteiten niet volledig juist.

Om het investeringsbudget voor de sociale woningbouw buiten te krijgen, moeten de SHM's zich volledig focussen op bouwen, bouwen, bouwen. In het beleidsplan van de minister zitten evenwel heel veel beleidsmaatregelen die de aandacht

vestigen op structuren, structuren, structuren. Als men bijvoorbeeld ziet hoelang de studietrajecten nu geduurd hebben, gaat dat onvermijdelijk ten koste van de opvolging van projecten. Hij waarschuwt ervoor dat dat een belangrijke oorzaak kan zijn dat budgetten niet besteed zullen geraken.

3.7. Vragen en opmerkingen van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers meent dat het technische debat grotendeels is gevoerd. Vera Jans heeft gelijk: als er meer geïnvesteerd wordt, dan komt dat het sociaal woonbeleid alleen maar ten goede. Uit de tussenkomsten van Vera Jans, Mercedes Van Volcem en Maxim Veys hoort zij de roep naar nog meer samengaan van Wonen en Welzijn. Die gaan hand in hand.

De discussie over REMI en GPMI vindt zij zeer interessant als OCMW-voorzitter van een centrumstad. In het kader van een globale structurele sociale ondersteuning wil zij daar heel graag over nadenken, met de meerderheid en de oppositie samen. Maar dat overschrijdt enigszins de bevoegdheid van deze commissie, daar heeft men ook de commissie Welzijn voor nodig.

Er zijn zeer goede dingen gezegd volgens het parlementslid. Zij wil benadrukken dat de minister het systeem van SVK en SVK Pro zeer goed moet uitrollen en daar hard in investeren. Dat systeem kan immers de mogelijk lange wachtlijsten voor een sociale woning ondervangen.

Over het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen zou vorige week een webinar zijn georganiseerd voor al de verschillende lokale sociale diensten. Sarah Smeyers heeft al gehoord dat het fonds goed begint te werken.

Volgens Maxim Veys focust de minister zich te veel op het organisatorische, op structuren, maar Sarah Smeyers wijst erop dat dingen zoals één woonactor en de afschaffing van de Woonraad efficiëntiewinsten zijn, die op termijn ook het sociaal woonbeleid ten goede komen. Ze feliciteert de minister voor de aanpak door Wonen-Vlaanderen van de coronacrisis. Ze had van in het begin veel vragen bij al die diverse tegemoetkomingen, maar binnen Wonen was dat niet het geval. Daar heeft men gewoon heel rationeel de bestaande structuren versneld uitgebreid, want het kader dat er was, was al heel goed. Dat bewijst dat de minister in de goede richting zit met zijn sociaal woonbeleid.

3.8. Antwoorden van de minister

Minister *Matthias Diependaele* is blij dat men waardeert dat hij zijn best deed om de schriftelijke vragen goed te beantwoorden.

De onderbenutting van de renovatiepremie is het gevolg van de besparingen van het jaar ervoor. Het klopt dat met dat geld een bijdrage moet worden geleverd voor het klimaat, maar door de herverdeling, waarvan ook Joke Schauvliege zich een voorstaander toonde, blijven die bijdrage en die klimaatwinst bestaan, zij het dat dat door de VMSW zal worden besteed. Er wordt geprobeerd de renovatiepremie te herwerken met de energiepremie. De woningkwaliteit zal daar natuurlijk een onderdeel van zijn.

Vera Jans wees terecht op een belangrijke keuze van het regeerakkoord. Men kan middelen op verschillende manieren inzetten. Daar zijn altijd goede argumenten voor en nadelen aan. Men kan bijvoorbeeld veel meer geld inzetten voor ondersteuning op de privémarkt, maar deze regering zet zeer sterk in op de bouw van sociale woningen. Dat is een keuze voor een duurzame oplossing op lange termijn. De minister blijft daar dus achter staan. Dat duurt iets langer, want huizen bouwen

gaat nu eenmaal niet zo snel. Voor deze legislatuur gaat het over 4,2 miljard euro, het grootste bedrag ooit.

De bezorgdheid van An Moerenhout en haar fractieleider over de juistheid van de cijfers vindt de minister begrijpelijk. Er is wat verwarring over de 2,5 miljard euro provisie. Die staat los van de besparingen waarnaar ze verwees. Die provisie is eigenlijk alleen ingeschreven in de begroting om toestemming te krijgen van het Vlaams Parlement om bepaalde uitgaven te mogen doen. De regering mag immers niet zomaar 1 miljard euro geven voor een hinderpremie. Ze moet daar parlementaire toestemming voor krijgen. Natuurlijk moet er vroeg of laat opnieuw een beleid voor een gezonde begroting zijn, maar het is nog veel te vroeg om daar uitspraken over te doen. Dat wordt bevestigd door de Nationale Bank, en ook het Rekenhof zegt dat er nog veel te veel onduidelijkheid is.

De regering heeft ervoor gekozen om van het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen hét instrument te maken om die mensen te helpen die het meest bedreigd zijn in hun woonomstandigheden. De berekening was heel voorzichtig. Dat valt na te kijken in de schriftelijke antwoorden. Mocht er echter toch nog een probleem zijn, dan zal er worden bijgestort.

Er zijn wel degelijk ook maatregelen genomen wat de OCMW's betreft. Die krijgen nu sneller hun geld, dus ze weten beter waar ze aan toe zijn. Ze krijgen ook een ondersteuning van 200 euro voor elke vermeden uithuiszetting, stelt de minister. Het percentage werd ook opgetrokken van 25 naar 45 procent. Dat toont heel duidelijk aan dat hij wel degelijk in dat instrument gelooft om die meest precare gevallen te helpen.

De minister zou het bedrag van 4,2 miljard euro veel liever helemaal aan nieuwbouw kunnen besteden. Het zou inderdaad veel leuker zijn om uit te pakken met veel meer nieuwe sociale woningen, maar hij kan er niet omheen dat er, gezien de erfenis van het verleden en de woningkwaliteit van de bestaande sociale woningen, ook moet worden gerenoveerd. Het gaat om ongeveer 45 procent renovatie en 55 procent nieuwbouw. Iedereen begrijpt dat ook op de woningkwaliteit van sociale woningen moet worden ingezet. De jongste jaren zijn er al voldoende voorbeelden geweest van hoe het niet moet, bijvoorbeeld in Gent.

De minister is het helemaal eens met wat Mercedes Van Volcem zei over emancipatie. In het regeerakkoord is ervoor gekozen om mensen in sociale woningen te verplichten zich in te schrijven bij de VDAB. Dat moet worden uitgewerkt in het Kaderbesluit Sociale Huur. Hij deelt zeker de bezorgdheden over het risico van de werkloosheidsval.

Maxim Veys had het over aanzienlijke onderbenuttingen. De huursubsidie en de huurpremie zijn in 2019 hervormd. Men moet goed weten dat dat om een raming gaat, aldus de minister. Het is altijd moeilijk om te weten wat het effect op het terrein zal zijn van een hervorming. Hij is ervan overtuigd dat dit zeer voorzichtig is begroot, en dus is onderschat. De cijfers bewijzen dat ook. Het gaat om een gesloten enveloppe. Als er dus voor was gekozen om die onderbenutting naar beneden te halen, dan had men plots te weinig geld gehad als die hervorming ervoor had gezorgd dat die daling er niet zou zijn gekomen. Dan zou men geen voorzichtige begroting meer hebben gehad. Hij begrijpt echter de opmerking. Die ramingen moeten zo goed mogelijk zijn, maar die zijn niet altijd tot op de cent correct te maken. De minister is het er helemaal mee eens dat men het geld voor die sociale woningen zo snel mogelijk moet besteden.

Er werd opgemerkt dat hier geen relancemaatregelen in zitten. De minister begrijpt het ongeduld om daar werk van te maken, maar dat moet heel voorzichtig worden aangepakt, en de juiste keuzes moeten worden gemaakt. Dat werd trouwens ook

bevestigd door het Rekenhof. Hij verwijst in dat verband naar de discussie in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie op 26 mei 2020.

De discussie over de tijdelijke huurpremies is al meermaals gevoerd. De regering heeft zich gericht op de meest precaire gevallen. Die ondersteuning is inderdaad meer dan verdubbeld, tot 90 miljoen euro.

De minister beaamt dat men de kerntaken niet uit het oog mag verliezen. Een daarvan is de bouw van sociale woningen. Dat loopt vlot. Hij wil dat geld zo snel mogelijk besteden. Daarvoor zijn er geen wachtlijsten: als SHM's projecten indienen, worden die onmiddellijk behandeld. Er is ook geen gebrek aan projecten. Dat tempo zit dus juist. Om op lange termijn sneller en beter te kunnen werken, is het echter nodig om te focussen op structuren. Het is absoluut niet zo dat werken aan structuren betekent dat men de kerntaken verwaarloost. Men moet altijd bekijken of de werking nog goed zit en of er winst kan worden geboekt door bepaalde veranderingen in te voeren. Dat is werk op lange termijn. Men behaalt daar geen snel gewin mee, al zeker niet politiek. Dat zijn dikwijls ook de moeilijkste zaken om te doen, maar ze zijn zeker niet minder belangrijk.

Ten slotte onderschrijft de minister wat Sarah Smeyers zei. Er heeft inderdaad een webinar plaatsgevonden.

3.9. Reactie van Maxim Veys

Maxim Veys vraagt nogmaals of de minister bij zijn standpunt blijft dat hij geen coronahuurpremies wil invoeren. Of kan er toch nog iets komen?

Die 4,2 miljard euro is inderdaad een groot bedrag, maar men moet zich hoeden voor 'worstenpolitiek'. Verder vreest hij toch, sprekend uit ervaring, dat de nadruk op structuren tot minder focus zal leiden. Er zijn immers maar 24 uren in een dag. De minister moet niet schrikken als die 4,2 miljard niet buiten kan en dat doel van het aantal woningen niet wordt gehaald.

3.10. Repliek van de minister

Minister *Matthias Diependaele* blijft bij zijn standpunt dat er op dit moment geen reden is voor zo'n premie. Het is steeds zijn overtuiging geweest dat de diverse overheden zich moeten blijven richten op inkomensondersteunende maatregelen. Dat is wat de regering heeft gedaan met de hinderpremie, de compensatiepremie en de energiepremie. Hoewel die naam anders kan doen vermoeden, waren dat wel degelijk inkomensondersteunende maatregelen. Als de overheid overal factureren gaat oppikken, dan zal er verwarring komen. Dan geeft men misschien geld aan mensen die dat niet nodig hebben. Er zijn immers heel wat mensen die niet lijden onder de coronacrisis.

Wat die worstenpolitiek betreft, vindt de minister dat er één zeer groot verschil is. Zijn 4,2 miljard euro voor sociale woningen zit in de begroting en is een gedekte cheque. Worstenpolitiek komt neer op grote bedragen rondstrooien om indruk te maken, op uitdeelpolitiek die niet is gedekt.

De minister deelt wel de bezorgdheid over het halen van de doelstelling. De SHM's en de administratie moeten dat inderdaad allemaal kunnen bolwerken. Hij blijft er echter van overtuigd dat het even waardevol is om ook die structuren aan te pakken op lange termijn, voor een betere werking, en meent zelfs dat hij ook de mensen op het terrein daar grotendeels in mee heeft. De finaliteit kan op veel steun rekenen, maar de weg daarnaartoe vraagt nog heel wat debat en overleg.

4. Indicatieve stemming betreffende Wonen

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020, met betrekking tot het beleidsveld Wonen, worden bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

Kurt DE LOOR,
voorzitter

Manuela VAN WERDE
Sarah SMEYERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

EGW	elektriciteit, water en gas
ERP	Energierenovatieprogramma
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Febelfin	Belgische Federatie van de Financiële Sector
FS3	Financieringssysteem 3 (Financieringsbesluit van 21 december 2012).
GPMI	geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie
IER	ingrijpende energetische renovatie
iMAKS	centrale databank van Monumentenwacht vzw
MAKSbo	rapportagetool van Monumentenwacht vzw
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
REMI	referentiebudget voor een menswaardig inkomen (onlinetool voor OCMW's)
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
SVK	sociaal verhuurkantoor
VAK	vastleggingskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VKF	Vlaams Klimaatfonds
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk